

FILOCALIA

**sau culegere din scrierile Sfinților Părinți
care arată cum se poate omul curăți,
lumița și desăvârși**

Volumul 4

Din scrierile părinților Talasie Libianul,
Isihie Sinaitul, Filotei Sinaitul, Ioan Carpatiul,
Avva Filimon, Sf. Ioan Damaschin,
Teodor al Edessei, Teognost,
Ilie Ecdicul și Teofan Monahul

EDIȚIE JUBILIARĂ

Traduceri din grecește, introduceri și note de
Preotul Profesor Dr. DUMITRU STĂNILOAE

TIPĂRIT CU BINECUVÂNTAREA
PREAFERICITULUI PĂRINTE

D A N I E L

PATRIARIUL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

EDITURA INSTITUTULUI BIBLIC ȘI DE MISIUNE ORTODOXĂ
BUCUREȘTI • 2017

CUVÂNT ÎNAINTE

Volumul al IV-lea al *Filocaliei* românești cuprinde o selecție din scrierile unor autori adânc preocupați de cunoașterea vieții ascetice: *Isihie Sinaitul, Filotei Sinaitul, Ioan Carpatiul, Teodor al Edessei, Filimon, Teognost, Ilie Ecdicul, Teofan Monahul, Talasie și Ioan Damaschinul*. Un grup de autori mai puțin cunoscuți, cu excepția ultimilor doi, dar ale căror scrieri s-au bucurat de o largă răspândire și prețuire în mediul monahal, datorită tematicii lor axate pe latura practică a vieții duhovnicești.

Despre *Talasie* se știe cu certitudine că a fost egumen al unei mănăstiri din Libia și că s-a aflat într-o strânsă legătură duhovnicească cu Sfântul Maxim Mărturisitorul, a cărui influență benefică se resimte în textele sale. Lui îi este adresată celebra lucrare a Sfântului Maxim *Răspunsuri către Talasie*, publicată în volumul anterior al *Filocaliei*. În volumul de față, Talasie Libianul este prezent cu lucrarea *Despre dragoste, înfrânare și petrecerea cea după minte*. În cele patru sute de capete ale acestei lucrări este expusă o învățătură clară despre modul în care pot fi dobândite virtuțile, despre lepădarea plăcerii, despre liniștire, dar și despre următoarele două trepte ale viețuirii duhovnicești, pe care Talasie le numește, ca și Sfântul Maxim, contemplația naturală și teologia.

Isihie Sinaitul a fost monah în Mănăstirea Rugului de pe Muntele Sinai, în veacul al VII-lea. De la el ni s-au păstrat două sute de capete ale lucrării *Despre trezvie*

și virtute. Pentru Isihie virtutea fundamentală a nevoitorului este trezvia. Aceasta stă în centrul vieții duhovnicești și mai întâi prin ea se curățește sau se eliberează omul de toate cuvintele și gândurile pătimase, urmând ca abia apoi să poată dobândi cunoștința tainică de Dumnezeu. Cu toată atenția acordată trezviei, autorul arată totuși că, fără chemarea continuă a numelui lui Iisus, toată sârguința noastră este zadarnică. Din acest motiv *trezvia trebuie unită cu rugăciunea neîncetată*, pentru a se putea ajunge în final la vederea slavei lui Hristos.

Filotei Sinaitul a trăit tot în Mănăstirea Rugului din Sinai și, după toate probabilitățile, tot în aceeași perioadă cu Isihie. Învățătura duhovnicească a lui Filotei este foarte apropiată de cea a lui Isihie, dar, spre deosebire de acesta, Filotei adaugă, pe lângă necesitatea liniștirii și a trezviei, și *păzirea poruncilor*. De asemenea, el pledează pentru păstrarea unui rol important al rațiunii în procesul de păzire a minții.

De la *Ioan Carpatiul*, viețuitor din veacul al VII-lea, ni s-au păstrat două scrieri: *O sută de capete de mângâiere (încurajare)* și *Cuvânt ascetic*, ambele scrise la cererea unor monahi din India. Preocuparea sa principală este, de asemenea, trezvia și rugăciunea lui Iisus, înrudindu-se prin aceste teme cu Isihie și Filotei, iar în privința teologiei, cu Sfântul Maxim Mărturisitorul.

Despre *Avva Filimon* nu se cunoaște cu exactitate când a trăit, însă, potrivit analizei scrierii sale, ar putea fi plasat în perioada secolelor VI și VII. În acest volum al *Filocaliei* este păstrată o scurtă scriere despre viața sa pustnicească (*Cuvânt foarte folositor*), care nu este scrisă de el, ci de un monah anonim din pustia Egiptului.

tului. Firul roșu al acestei istorisiri ziditoare de suflet este „lucrarea ascunsă” a monahului și rugăciunea neîncetată.

Sfântul Ioan Damaschinul (676-749), unul dintre Sfinții Părinți sirieni ai Bisericii, considerat ultimul Părinte bisericesc în ordine cronologică și unul dintre cei mai importanți gânditori ai Bizanțului, este marele teolog creștin renumit pentru celebrele sale tratate împotriva iconoclaștilor. În cuprinsul acestui volum este prezent doar cu o scurtă scriere, intitulată *Cuvânt minunat și de suflet folositor*, care examinează patimile din perspectiva fiecărei părți sufletești: rațiune, iuțime (voiață) și poftă (sentiment). Tot în același chip recomandă izbăvirea de patimi prin virtuțile corespunzătoare fiecărei laturi a sufletului.

Sub numele lui *Teodor al Edessei*, episcop din veacul al IX-lea, alcătuitorul *Filocaliei* a reținut două scrieri de mici dimensiuni, cu un conținut compilat din autori anteriori, în special din Evagrie și Sfântul Maxim. Aceste lucrări sunt *O sută de capete foarte folositoare* și *Cuvânt despre contemplație*, care descriu într-un mod mai accesibil treptele ascezei și ale contemplației.

Teognost este un teolog creștin din secolul al IX-lea format în mediul cultural al Constantinopolului, arhimandrit și exarh al mănăstirilor din capitala Imperiului Bizantin. Părintele Dumitru Stăniloae îl caracteriza ca fiind un om cu „o gândire fină și o frază nuanțată”, sub numele lui fiind cuprinse în *Filocalie* 75 de capete *Despre făptuire, contemplație și preoție*. Această scriere, pe lângă sinteza consacrată spiritualității sinaite, se distinge prin atenția deosebită pe care autorul o acordă Liturghiei și preoției.

Ilie Ecdicul, scriitor din sec. al XII-lea, a fost pe rând avocat, monah și preot. Scrierea care-i este atribuită poartă titlul *Culegere din sentințele înțelepților strădalnici*, în care se pot observa cu ușurință influențele Sfântului Maxim și ale Sfântului Simeon Noul Teolog. În cele 248 de capete ale lucrării sunt analizate toate treptele vieții duhovnicești de la făptuire până la contemplație.

Volumul al IV-lea al *Filocaliei* se încheie cu un poem intitulat *Scară*, atribuit monahului *Teofan*. În stihuri simple, dar foarte frumoase, poemul înfățișează urcușul duhovnicesc ca pe o scară în zece trepte, care începe cu rugăciunea și se încheie cu desăvârșirea.

Având în vedere valoarea duhovnicească deosebită a acestor scrieri filocalice, traduse în limba română de Pr. Prof. Dumitru Stăniloae, binecuvântăm publicarea lor la *Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă* a Patriarhiei Române spre folosul credincioșilor dornici de-a crește duhovnicește, având ca povățuitori pe sfinții filocalici.

† DANIEL

PATRIARHUL BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

Viața și scrierile lui Talasie Libianul

Talasie a fost egumenul unei mănăstiri din pustia Libiei, cu care s-a împrietenit Sfântul Maxim Mărturisorul în drumurile sale prin Africa, după anul 626. Către el avem mai multe scrisori ale Sfântului Maxim¹. Lui îi adresează Sfântul Maxim pe la 631-633 și marea sa scriere *Răspunsuri către Talasie*, în care interpretează în sens ascetico-mistic o listă de șaiszeci și cinci de locuri grele din Sfânta Scriptură, trimisă de acela.

După părerea lui Viller și Rahner, Talasie a alcătuit cele 400 de capete *Despre dragoste, înfrânare și petrecerea cea după minte*, pe la 650². Tot aceștia îl socotesc pe Talasie un ucenic al Sfântului Maxim, deși cel din urmă se socotește pe sine ucenic al lui Talasie³. De fapt, se observă o strânsă înrudire între sentințele lui Talasie și scrisul Sfântului Maxim, și cum Sfântul Maxim este mult mai adânc și cugetarea lui mult mai încheșată, nu încapă îndoială că Talasie e dependent de Maxim, și nu invers. Întâlnim la Talasie aceeași ordine a virtuților (IV, 61), aceeași idee despre „înțeleșurile simple” (I, 54), aceeași asemănare a raportului

---

1. *Epist.* 9 (PG 91, 445); 26 (PG 91, 616); 40-42 (PG 91, 633-637).

2. *Aszese und Mystik in der Väterzeit*, Freiburg im Breisgau, 1939, p. 244.

3. PG 91, 29D, 449A.

dintre minte și simțire cu o căsătorie (II, 27), aceeași dialectică a plăcerii și durerii (acrostihul la Suta a III-a), aceeași deosebire între contemplația naturală ca faza a doua a urcușului duhovnicesc și teologia ca faza a treia (IV, 62), deși Talasie nu stăruie așa de mult asupra acestui punct ca Maxim. Un termen nou la Talasie este cel al isihiei, al liniștii.

Dar, deși sunt mai simple, cele 400 de capete ale lui Talasie observă parcă o ordine mai riguroasă în înșiruirea lor ca, de pildă, cele 400 de capete despre dragoste ale lui Maxim. Aproape fiecare sentință reia ideea din cea anterioară, urmărindu-se printr-un grup întreg de sentințe dezvoltarea aceleiași teme.

O notă caracteristică a acestor 400 de capete este că literele inițiale ale tuturor sentințelor dintr-o centurie dau o propoziție cu un oarecare înțeles, așa-zisul acrostih⁴.

---

4. Un Talasie, egumen al mănăstirii zisă a Armenilor din Roma, înaintează la 649 Sinodului din Lateran, împreună cu alți egumeni și monahi din Răsărit, sosiți mai de mult și mai de curând la Roma, un memoriu cerând traducerea actelor Sinodului în limba greacă. Se prea poate să fie Talasie al nostru, care să fi venit împreună cu Sfântul Maxim la Roma după ce pe la 640 Egiptul căzuse sub arabi (Mansi, *Sacrorum conciliorum nova et amplissima collectio*, tom. 10, 1901, p. 904, 909).

CUVIOSUL ȘI DE-DUMNEZEU-PURTĂTORUL
PĂRINTELE NOSTRU
TALASIE LIBIANUL ȘI AFRICANUL

Despre dragoste, înfrânare și petrecerea
cea după minte, către Pavel presbiterul⁵

SUTA ÎNTÂI

Al cărei acrostih este acesta:

*Fratelui duhovnicesc și iubitului Domn Pavel,
Talasie, la arătare isihast, iar în realitate
căutător de slavă deșartă*

1. **D**orul întins întreg spre Dumnezeu leagă pe cei ce-l au cu Dumnezeu și întreolaltă.

2. Mintea care a dobândit dragostea duhovnicească nu cugetă despre aproapele cele ce nu se potrivesc cu dragostea.

3. Cel ce binecuvintează cu gura, dar disprețuiește cu inima ascunde fățărnicia sub chipul dragostei.

4. Cel ce a dobândit dragoste rabdă fără să se tulbure supărările și suferințele ce-i vin de la dușmani.

---

5. *Filocalia greacă*, ed. a II-a, vol. I, p. 328-341; PG 91, 1427-1470.

5. Singură iubirea unește zidirea cu Dumnezeu și făpturile întreolaltă, în același cuget.

6. Dragoste adevărată a dobândit acela care nu suferă bănuieli și vorbe împotriva aproapelui.

7. Cinstit în fața lui Dumnezeu și a oamenilor este acela care nu încearcă nimic pentru surparea dragostei.

8. De dragostea nefățarnică ține cuvântul adevărat, pornit din conștiința cea bună.

9. Cel ce aduce fratelui la cunoștință ocările altuia ascunde pizma sub înfățișarea bunăvoinței.

10. Precum virtuțile trupești își atrag slava de la oameni, așa cele duhovnicești, pe cea de la Dumnezeu.

11. Dragostea și înfrânarea curățesc sufletul, dar mintea o luminează rugăciunea curată.

12. Bărbat puternic este acela care alungă păcatul prin făptuire și cunoștință.

13. Cel ce a dobândit nepătimirea și cunoștința duhovnicească a aflat har la Dumnezeu.

14. De vrei să birui gândurile pătimase, câștigă înfrânarea și dragostea față de aproapele.

15. Păzește-te de neînfrânare și ură, și nu vei întâmpina piedică în vremea rugăciunii tale.

16. Precum nu se pot vedea arome în mocirlă, așa nici bună-mireasma dragostei în sufletul celui ce ține minte răul.

17. Stăpânește cu vitejie mânia și pofta, și te vei izbăvi degrabă de gândurile rele.

18. Slava deșartă o stingi făptuind în ascuns; iar mândria o izgonești nedisprețuind pe nimeni.

19. De slava deșartă țin fățarnicia și minciuna, iar de mândrie, părerea de sine și pizma.

20. Povățuitor este acela ce se stăpânește pe sine și-și supune sufletul și trupul rațiunii.

21. Sinceritatea prietenului se arată la vreme de cercare, dacă ia parte la necaz.

22. Asigură-ți simțurile cu chipul (modul) isihiei și cumpănește gândurile care stau în inimă.

23. Întâmpină fără pomenire de rău gândurile de supărare; iar față de cele iubitoare de plăcere arată-te cu vrăjmășie.

24. Liniștea (isihia), rugăciunea, dragostea și înfrânarea sunt o căruță cu patru roți, care suie mintea la ceruri.

25. Topește-ți trupul cu foamea și privegherea, și vei alunga gândul josnic al plăcerii.

26. „Precum se topește ceara de fața focului” (Ps. 67, 2), așa gândul necurat de frica lui Dumnezeu.

27. Rea pagubă este pentru sufletul înțelept să zăbovească mintea multă vreme într-o patimă de ocară.

28. Rabdă întâmplările de întristare și de durere, că prin acestea te curățește purtarea de grijă (Providența) a lui Dumnezeu.

29. Dacă ai aruncat materia și te-ai lepădat de lume, leapădă-te acum și de gândurile rele.

30. Lucrarea proprie minții este să se ocupe neîncetat cu cuvintele lui Dumnezeu.

31. Precum lucrul lui Dumnezeu este să cârmuiască lumea, așa al sufletului este să-și cârmuiască trupul.

32. Cu ce nădejde vom întâmpina pe Hristos dacă am slujit până acum plăcerilor trupului?

33. Plăcerea se stinge prin reaua pătimire și prin întristare, fie prin cele de bunăvoie, fie prin cele aduse de Providență.

34. Iubirea de argint este o materie a patimilor, întrucât face să crească plăcerea generală.

35. Lipsa plăcerii naște întristarea; iar plăcerea e împreunată cu toată patima.

36. Cu măsura cu care măsoară trupului tău și se va măsura întors din partea lui Dumnezeu.

37. Fapta judecării dumnezeiești e răsplătirea dreaptă a celor săvârșite în trup.

38. Virtutea și cunoștința nasc nemurirea; lipsa lor e maica morții.

39. Întristarea după Dumnezeu stinge plăcerea; iar stingerea plăcerii înseamnă învierea sufletului⁶.

40. Nepătimirea este nemișcarea sufletului spre păcat. Dar la ea nu se poate ajunge fără mila lui Hristos.

41. Mântuitorul sufletului și al trupului este Hristos. Cel ce pășește pe urmele Lui se slobozește de păcat.

42. De vrei să dobândești mântuirea, leapădă-te de plăceri și ia asupra ta înfrânarea și dragostea, împreună cu rugăciunea stăruitoare.

43. De nepătimire ține dreapta socoteală adevărată (discernământul). Urmând acesteia, fă totul cu măsură și rânduială.

44. Domnul și Dumnezeul nostru este Iisus Hristos; mintea care urmează Lui nu va rămâne în întuneric.

45. Adună-ți mintea și păzește-ți gândurile; și pe care le vei afla pătimase, războiește-le.

46. Trei sunt căile prin care primești gânduri: simțirea (lucrarea simțurilor), amintirea și starea mustului (amestecarea) din trup. Dar cele mai stăruitoare sunt cele din amintire.

---

6. Sunt cele două etape generale ale vieții duhovnicești.

47. Cel căruia i s-a dat înțelepciune cunoaște scopurile celor netrupești și care este începutul și sfârșitul lumii.

48. Nu uita de făptuire, și ți se va lumina mintea ta. „Comori ascunse și nevăzute, zice, îți voi deschide ție în chip ascuns” (Is. 45, 3).

49. Cel ce s-a slobozit de patimi a aflat har la Dumnezeu, și cel ce s-a învrednicit de cunoștință, mare milă.

50. Mintea slobozită de patimi se face în chipul luminii, luminându-se neîncetat de contemplațiile lucrurilor.

51. Lumina sufletului este sfânta cunoștință, de care fiind lipsit, cel fără de minte umblă în întuneric.

52. Cel ce petrece în întuneric este lipsit de minte. Pe el îl ia în primire întunericul neștiinței.

53. Cel ce iubește pe Iisus se va slobozi de păcat. Iar cel ce urmează Lui va vedea cunoștința adevărată.

54. Mintea slobozită de patimi vede gândurile simple⁷, atât când veghează trupul, cât și în somn.

55. Mintea curățită la culme se simte strâmtorată de lucruri și vrea să fie mereu afară de toate cele create.

56. Fericit este cel ce a ajuns la nesfârșirea fără margini; și a ajuns acela care a trecut peste cele mărginite.

57. Rațiunile lui Dumnezeu le cercetează acela care-L cinstește pe El. Dar le află cel îndrăgostit de adevăr.

58. Mintea ce se mișcă din dreptate află adevărul. Dar cea care se mișcă din vreo patimă nu-l va afla.

59. Precum în ființă Dumnezeu este necunoscut, așa în măreție este fără margini.

60. Ființa care nu are început și sfârșit nu poate fi înțeleasă după firea Ei.

---

7. E ideea Sfântului Maxim. E vorba de înțelesurile sau de icoanele lucrurilor care nu mai sunt asociate cu patima.

61. Mântuirea fiecărei fapturi stă în purtarea de grijă, mai presus de orice bunătate, a Făcătorului.

62. Domnul sprijină pe toți cei căzuți în stări vrednice de milă și ridică pe toți cei frânți.

63. Hristos este Judecătorul viilor și al morților și Răsplătitorul faptelor fiecăruia.

64. De vrei să-ți stăpânești sufletul și trupul, taie de mai înainte pricinile patimilor.

65. Unește-ți puterile sufletului cu virtuțile, și le vei despărți cu siguranță de toată pornirea patimilor.

66. Strunește cu înfrânarea pornirile poftelor; iar pe ale iușimii, cu dragostea duhovnicească.

67. Liniștea (isihia) și rugăciunea sunt cele mai mari arme ale virtuții, căci acestea curățind mintea, o fac străvăzătoare.

68. Numai întâlnirea duhovnicească folosește. Iar decât toate celelalte, mai de preț este liniștea (isihia).

69. Dintre cele cinci feluri de întâlniri, alege trei; pe al patrulea să nu-l obișnuiești des, iar de al cincilea îndepărtează-te.

70. Liniștea o iubește cel ce nu pătimește față de cele ale lumii.

71. Conștiința este un învățător sincer. Cine ascultă de ea petrece fără greșală.

72. Conștiința numai pe aceia nu-i judecă ce au ajuns la culmea virtuții sau a păcatului.

73. Nepătimirea cea mai înaltă face gândurile simple. Iar cunoștința cea mai înaltă stă înaintea Celui mai presus de cunoștință.

74. Întristarea cea de ocară e pricinuită de lipsa plăcerilor. Cel ce le disprețuiește pe acestea petrece neîntristat.

75. Întristarea, peste tot, este lipsa plăcerii, fie a celei după Dumnezeu, fie a celei după lume.

76. Împărăția lui Dumnezeu este bunătațe și înțelepciune. Cine le dobândește pe acestea viețuiește în ceruri.

77. Om nenorocit este acela care prețuiește prin fapte trupul mai mult decât sufletul și lumea mai mult decât pe Dumnezeu.

78. Dragoste deopotrivă față de toți a câștigat acela care nu pizmuiește pe cei strădalnici, iar de cei răi are milă.

79. După adevăr ar trebui să conducă acela care impune mai întâi sufletului și trupului său legile virtuții.

80. Neguțător duhovnicesc este acela care pentru cele viitoare se leapădă deopotrivă atât de cele plăcute, cât și de cele acre ale vieții.

81. Sufletul se întărește prin dragoste și înfrânare; iar mintea, prin rugăciunea curată și vederea (contemplarea) duhovnicească.

82. Auzind un cuvânt folositor, nu judeca pe cel ce-l spune, ca să nu te lipsești de sfatul folositor.

83. Socotița vicleană gândește rele și preface vredniciile aproapelui în scăderi.

84. Nu crede gândului care judecă pe aproapele. Căci numai cine are visticierie rea gândește cele rele.

85. Inima bună poartă gânduri bune. Căci precum este comoara ei, așa sunt și gândurile ei.

86. Păzește-ți gândurile și fuși de păcat, ca nu cumva, întunecându-se mintea, să vezi unele în locul altora.

87. Întărește-te gândindu-te la iudeii care, orbiți de pizmă, L-au socotit pe Domnul și Dumnezeul nostru, drept Beelzebut.

88. Bănuiala rea întunecă cugetarea și te face să vezi în loc de cale, cele alătura de cale.

89. Păcatele stau alătura de virtuți, și de aceea cei răi iau virtuțile drept păcate.

90. Minte zăbovind în plăcere sau în întristare, cade repede în patima trândăviei (acediei).

91. Conștiința curată ridică sufletul. Iar gândul murdar îl doboară la pământ.

92. Răscolindu-se, patimile alungă slava deșartă; iar de sunt înlăturate, aceea iarăși se întoarce.

93. De vrei să te izbăvești de toate patimile, apucă-te de înfrânare, de dragoste și de rugăciune.

94. Minte zăbovind prin rugăciune la Dumnezeu, izbăvește de patimi și partea pasională a sufletului.

95. Dumnezeu dând ființă fapturilor, a legat totodată toate prin purtarea Sa de grijă (prin Providență).

96. Iar fiind Stăpân și făcându-Se rob, a arătat zidirii culmea purtării Sale de grijă (culmea Providenței Sale).

97. Căci Dumnezeu și Cuvântul întrupându-Se neschimbat, S-a unit cu toată zidirea prin trup⁸.

98. Minune străină se întâmplă în cer și pe pământ, că Dumnezeu este pe pământ, și omul în ceruri.

99. Ca unind pe oameni cu îngerii, să dăruiască totodată întregii zidiri dumnezeirea.

100. Cunoștința Sfintei și celei de-o-ființă Treimi este sfințire și îndumnezeire pentru îngeri și pentru oameni.

101. Iertarea păcatelor este slobozire de patimi. Cine n-a fost încă slobozit prin har n-a dobândit încă iertarea.

---

8. Capetele 95-97 alcătuiesc un întreg.

CUPRINS

Cuvânt înainte, de P.F. Părinte Patriarh D a n i e l	5
TALASIE LIBIANU	
<i>Viața și scrierile</i>	9
Despre dragoste, înfrânare și petrecerea cea după minte (I, II, III, IV).....	11
ISIHIE SINAITUL	47
<i>Viața și scrierile</i>	49
Cuvânt despre trezvie și virtute (I, II)	54
FILOTEI SINAITUL	109
<i>Viața și scrierile</i>	111
Capete despre trezvie	117
IOAN CARPATIUL	139
<i>Viața și scrierile</i>	141
Una sută capete de mângâiere.....	145
Cuvânt ascetic.....	179
AVVA FILIMON	185
<i>Viața</i>	187
Despre Avva Filimon: Cuvânt foarte folositor.....	189
SF. IOAN DAMASCHIN	209
<i>Viața și scrierile</i>	211
Cuvânt de suflet folositor	215

TEODOR AL EDESSEI	227
<i>Viața și scrierile</i>	229
Una sută capete foarte folositoare	236
Cuvânt despre contemplație	269
TEOGNOST	283
<i>Viața și scrierile</i>	285
Despre făptuire, contemplație și preoție	288
ILIE ECDICUL	315
<i>Viața și scrierile</i>	317
Culegere din sentințele înțelepților	323
I Capete morale.....	323
II Capete despre rugăciune	335
III Capete despre cunoștință	340
IV Capete despre făptuire și contemplație	347
TEOFAN MONAHUL	367
Scară.....	369